

rábból új nemzeti államok kikiáltásáról érkeztek hírek. Október végén ült össze Bécsben az Ideiglenes Nemzetgyűlés, hogy eldöntse az osztrák nép sorsát...

Elmentünk hát a Jägerhornba. A küldöttség Ion Fluieraşból, Ioan Mihuţból, Enea Grapini mérnökből és e sorok írójából állt. A nemzetipártiak közül dr. Alexandru Vaidát, dr. Ştefan Cicio-Popot, Vasile Goldiş professzort és dr. Teodor Mihalit találtuk ott.

— Együttműködést ajánlunk fel a Román Nemzeti Tanács megalakítása céljából — mutatott ránk Ioan Mihuţ.

— Milyen formában működhetnénk együtt? — kérdezte dr. Ştefan Cicio-Pop.

— A tanács tizenkét tagból, hat szocialistából és hat nemzetipártiból állana — válaszolta Ion Fluieraş.

A négy nemzetipárti képviselő egymásra nézett, majd a szomszédos szobába vonultak tanácskozásra. Mikor visszajöttek, Vasile Goldiş professzor bejelentette: — Elfogadjuk az együttműködést.

A Memorii (Buc., 1969) című kötetből.

VALERIU BRANIŞTE

Ne vezessen többé gyűlölet és bosszúvágy

Gondolni fogunk magunkra, utódainkra, jogainkra, szabadságunkra. Elmondjuk majd megingathatatlan akaratomkat, ahogyan az megacélozódott nehéz megpróbáltatások századain keresztül, világgá kiáltjuk, hogy vagyunk, és lenni akarunk. De nem csupán magunkra gondolunk. Nem esünk azoknak a bűnébe, akiknek az igája alól most felszabadultunk. Ezekben a nagy napokban kötelességünk más nyelvű és hitű polgártársainkra is gondolni, azokra, akik ezentúl osztoznak velünk jóban és rosszban. Ezekben a pillanatokban kötelesség vagyunk megnyerni a teljes bizalmát e honfitársainknak, akik most félelemmel és döbbenet tekintenek ránk. Hivatásunk tettekkel bizonyítani előttük, hogy nincs okuk tartani tőlünk, mert szabadságunk számukra nem rabságot fog jelenteni, hanem a miénkkel egyazon szabadságot. Most kell bebizonyítanunk, hogy szabadságunk szavatolja az ő szabadságukat.

Igaz, hogy mi századokon át elnyomást szenvedtünk, és meg voltunk fosztva a saját élet szinte minden feltételétől, csak anyagnak voltunk jók, hogy óvjuk, erősítsük, hizzaljuk azokat, akik bennünket elnyomtak. De távol áll tőlünk a fogat fogért, szemet szemért gondolata. Ellenkezőleg, tettekkel fogjuk bizonyítani, mennyire alaptalan volt az a politikájuk, hogy tartottak a mi szabadságunktól, inkább lemondva sokszor saját szabadságukról, semhogy nekünk is juttassanak belőle.

A magyarok [uralgó osztálya] kiszolgáltatták hazájukat az idegeneknek, rabbá téve magukat saját országukban, csak hogy ne kelljen testvériesen megosztani velünk a jogokat azon talpalatnyi földön, amelyen együtt élünk. Ez a szerencsétlen politikájuk, amelyet mi annyira megszenvedtünk, amely évszázadokra visszavetett bennünket fejlődésünkben, ma keservesen megbosszulja magát. Az idegenek kedvéért, akiknek alárendelték minden létérdekeiket, darabokra szaggatták az országot, amely ezer évig viselte a nevüket.

Mi nem fogjuk példájukat követni, hanem tanulni fogunk a példájukból, hogy maholnap ne ismétlődjék meg velünk is az ő katasztrófájuk. Tudjuk, milyen keserves az elnyomottak, sanyargatottak sorsa, de azt is látjuk, hogy a sanyargatás és elnyomás nem gyarapítja, hanem rombolja a birtokot. Tehát tetteinkben ne vezessen többé gyűlölet és bosszúvágy. Magunknak tartozunk azzal, hogy a feledés fátylát vessük a múltira, és akkor, amikor az új élet hív, magunkkal ragadjuk ebbe az új életbe más hitű és nyelvű honfitársainkat is, hogy velünk együtt élvezzék jogainkat, amelyek az ő jogaik is.

Mindazokért a múltbeli szenvedésekért, amelyekkel nehéz megpróbáltatásokban áldoztunk a fény és a szabadság eljöveteleért, nekünk a legnagyobb elégtétel az lesz, ha más nyelvű és hitű honfitársaink meggyőződnek arról, hogy nemzeti szabadságunk legfőbb biztosítója az ő szabadságuknak és természetes jogainak az eljövendő román demokráciában.

Részlet a La Alba Iulia (Gyulafehérvárott) című cikkből (Drapelul, 1918. május 26./június 8.) a Magazin istoric újraközlése — 1978. 9. — nyomán.